

Kvindernes Bygnings Fond – Historie og Udvikling

- *beskrevet fra begyndelsen i 2005 og frem til juni 2025*

Af Helle Jarlmose

1. Baggrunden for oprettelse af fonden

Gennem årene har der løbende været diskussioner i repræsentantskabet og bestyrelsen for Kvindernes Bygning om, hvordan bygningen bedst kunne opfylde sit formål og forblive relevant i forhold til de oprindelige tanker bag institutionen.

Siden 2004 har ønsket om gratis og velegnede mødefaciliteter fyldt meget i dialogen med bygningens primære målgruppe – kvindeforeninger og grupper, der har været lejere i bygningen.

2. Repræsentantskabsmødet 2005 – første drøftelse

På repræsentantskabsmødet i Kvindernes Bygning i 2005 drøftede medlemmerne for første gang idéen om at oprette en fond. Baggrunden var et ønske fra bestyrelsen om, at bygningens betydelige økonomiske overskud skulle anvendes til kvindeformål efter flere år med økonomiske begrænsninger.

Formand Tove Koed fremhævede i sin beretning:

“Men nu vil jeg komme med noget helt nyt! Når man ser på Bygningens formue af omsætningsaktiver, så er den pr. 1. januar 2005 næsten 7 millioner kroner. Det har i de senere år været således, at vi har kunnet klare selv betydelige renoveringsudgifter af årets huslejeindtægter. Vi har altså ikke måttet bruge af vores formue. Hvad ville Emma Gad have gjort? Det tror jeg, at jeg kan svare på. Hun ville have brugt dem eller en del af dem til et andet formål, men stadigvæk til støtte for kvinder.”

Tove Koed foreslog derfor, at man oprettede en fond, hvortil man årligt kunne overføre beløb og anvende renteindtægterne til kvindeformål. Hun pegede på støtte til projekter, blade, kvindelige kunstnere og meget mere.

Beslutningen blev, at bestyrelsen skulle arbejde videre med idéen.

3. Det forberedende arbejde i Kvindernes Bygnings bestyrelse

På bestyrelsesmødet den 6. juni 2005 blev der nedsat et særligt udvalg bestående af Tove Koed, Jytte Jakobsen, Karen Arpe og Helle Jarlmose. Udvalget fik til opgave at udarbejde forslag til fondens etablering, herunder et udkast til fundats og nødvendige konsekvensændringer i vedtægterne for Kvindernes Bygning.

Udvalget delte sig i to arbejdsgrupper:

- Én skulle udarbejde oplæg til fundats.

- Den anden skulle analysere konsekvenserne for bygningens vedtægter.

På bestyrelsesmødet den 9. august 2005 blev de første rapporter fremlagt. Den 4. oktober blev et udkast til fundats gennemgået punkt for punkt. Der blev arbejdet videre med finpudsning frem mod repræsentantskabsmødet i 2006.

Navneforslag

Udvalget diskuterede flere mulige navne til fonden:

- Kvindernes Bygnings Fond til fremme af kvindepoltiske formål
- Emma Gads Fond til fremme af kvindepoltiske formål
- Emma Gads Fond
- Kvindernes Bygnings og Emma Gads Fond til fremme af kvindepoltiske formål

Bestyrelsens sammensætning – fire modeller

Der blev fremlagt fire modeller for, hvordan fondsbestyrelsen kunne sammensættes:

Alternativ 1: Alle medlemmer udpeges af bestyrelsen for Kvindernes Bygning.

Alternativ 2: Udpegning sker af bygningens bestyrelse, men med hensyntagen til repræsentation fra både bestyrelse, repræsentantskab og eksterne kvinder.

Alternativ 3: Seks medlemmer – to udpeges af bestyrelsen, to af repræsentantskabet og to frit valgt.

Alternativ 4 (valgt model):

- 2 medlemmer vælges af repræsentantskabet samt 1 suppleant i ulige år.
- 2 medlemmer vælges af bestyrelsen i lige år.
- 1 kvinde uden tilknytning til repræsentantskabet vælges af fondsbestyrelsen for et år.

Denne sidste model blev valgt og indarbejdet i fundatsen.

4. Vedtagelse af fundatsen og fondens oprettelse i 2006

Fundatsen blev udarbejdet i overensstemmelse med gældende regler for oprettelse af fonde. Den skulle først vedtages på repræsentantskabsmødet og derefter godkendes af Civilstyrelsen.

På bestyrelsesmødet den 15. december 2005 blev fundatsen endeligt godkendt af Kvindernes Bygning til fremlæggelse på repræsentantskabsmødet.

Repræsentantskabsmødet den 17. maj 2006

Helle Jarlmosen forelagde fondens fundats. Et medlem bemærkede, at det var en ære at være med til at stifte fonden – og mindede om, hvordan Kvindernes Bygning tidligere havde en gæld på 6 mio. kr., som nu kunne lægges som fondskapital.

Debatten fokuserede især på fundatsens formålsparagraf. Tre medlemmer ønskede en mere aktiv ordlyd end “kvindepolitiske tiltag”. Andre mente, at begrebet var dækkende for bygningens grundlæggende formål.

Den vedtagne formulering lød:

Stk. 1: Det er fondens formål at støtte kvindepolitiske tiltag, der fremmer kvinders ligestilling i alle henseender. Fonden kan også uddele hæderspriser til personer eller institutioner, der har ydet en særlig kvindepolitisk indsats.

Stk. 2: Fonden yder støtte efter bestyrelsens frie skøn, der ikke kan anfægtes eller indbringes for nogen retsinstans.

Stk. 3: Støtte ydes efter forudgående ansøgning eller på foranledning af fondens bestyrelse.

Der var også debat om informationspligt og offentlighed omkring fondens dispositioner. Det blev præciseret, at Civilstyrelsen ville føre tilsyn, og at uddelinger ville blive offentliggjort i fondens årsregnskab.

Forslag om at udvide repræsentantskabets indflydelse i fondsbestyrelsen blev nedstemt med 9 stemmer for og 31 imod.

En enkelt sproglig ændring blev vedtaget: I § 9 blev “vedtægtsændringer” ændret til “ændringer i fundatsen”.

Valg til fondsbestyrelsen

På mødet blev følgende valgt af repræsentantskabet til fondens første bestyrelse:

- **Grethe Fenger Møller**
- **Lone Sewerin**
- **Eva Aagaard** (suppleant)

Senere, den 20. juni 2006, blev **Karen Arpe** og **Helle Jarlmosen** valgt som medlemmer af fondsbestyrelsen af Kvindernes Bygnings bestyrelse.

5. Fondsbestyrelsen går i arbejde

Fondsbestyrelsens første møde blev afholdt den **13. september 2006**. Her blev Helle Jarlmosen valgt som formand. Det sidste, femte medlem – som ifølge fundatsen skulle være uden tilknytning til repræsentantskabet – blev **Anne Marie Skov**, kommunikationsdirektør i Carlsberg og medlem af både Etisk Råd og Tuborgfondet. Hun blev valgt for sin erfaring med fondsarbejde og kommunikation.

Praktiske opstartsforhold

På bestyrelsesmødet i Kvindernes Bygning den 1. august 2006 drøftede man, hvordan man bedst kunne støtte fondsbestyrelsen i opstartsfasen. Følgende blev besluttet:

- Fonden kunne få dækket administrative udgifter til møder og lignende.
- Der skulle oprettes et særskilt domæne og hjemmeside for fonden.
- Bestyrelsen kunne få stillet bærbare computere til rådighed ved behov.

Den 10. oktober 2006 godkendte Kvindernes Bygnings bestyrelse disse tiltag.

Økonomisk og juridisk forankring

Fondsbestyrelsen valgte efter at have modtaget tilbud fra to banker at samarbejde med **Danske Bank** og dens afdeling **Danske Forvaltning**, som kunne levere en samlet løsning med både juridisk rådgivning og regnskabsassistance.

6. Godkendelse fra myndighederne

Den 21. december 2006 indsendte Helle Jarlmose ansøgning til Civilstyrelsen om godkendelse af fonden, inklusive underskrevet fundats og bestyrelsesoversigt.

- Den **8. januar 2007** modtog fonden sit registreringsbevis fra SKAT.
- Ændringer i fondsforvaltningen betød, at SKAT og bankernes forvaltningsafdelinger nu varetog en del af det tilsyn, som tidligere lå hos Civilstyrelsen.

Præcisering af fundatsens bestemmelser

Danske Forvaltning gjorde opmærksom på, at fondsloven kun tillader konsolidering med op til 25 % af nettoafkastet. Derfor blev § 7, stk. 1 i fundatsen præciseret til:

“Op til 25 % af nettoresultatet tilføres egenkapitalen.”

Ændringen blev godkendt af Civilstyrelsen den **28. september 2007**.

Yderligere en ændring i **2014** gav fondsbestyrelsen større frihed til at afholde nødvendige administrationsudgifter.

7. Fastlæggelse af uddelingspolitik

Den 16. september 2007 drøftede fondsbestyrelsen sin kommende uddelingspolitik. Man tog inspiration fra lignende mindre fonde, der årligt uddeler mellem 200.000 og 500.000 kr., har arbejdende bestyrelser, ønsker minimal administration og prioriterer støtte til initiativer på græsrodsniveau.

Formålet med politikken var både at:

- styre forventningerne fra potentielle ansøgere,
- og at signalere, hvordan fonden ønskede at fremme ligestilling i praksis.

Principper for uddeling

Følgende retningslinjer blev fastlagt:

- I **2007** skulle alle uddelinger ske på bestyrelsens eget initiativ.
- Fra **2008** kunne man begynde at modtage ansøgninger – dog i begrænset omfang.
- Projekterne skulle have **tydeligt kvindepolitisk indhold** – det var ikke tilstrækkeligt blot at være "for kvinder".
- **Enkeltpersoner** skulle som udgangspunkt ikke kunne søge til fx studierejser eller kurser, medmindre det var som led i et konkret projekt.
- Støtte kunne ydes til **grupper, foreninger, institutioner, virksomheder og kunstnere**.
- Fonden ville ikke støtte arrangementer, der allerede havde fundet sted.
- Der skulle tilstræbes **stor bredde og nytænkning** i fondens uddelinger.
- Hæderspriser kunne gå til både etablerede og endnu ikke kendte kvindelige kunstnere og aktører.

Udkast til uddelingspolitik

Udkastet blev forelagt Kvindernes Bygnings bestyrelse den 13. december 2007 og modtaget med stor ros. Samtidig blev det oplyst, at fonden var klar til at foretage sine to første uddelinger.

8. De første uddelinger

Første gang fonden uddelte midler var ved et arrangement den **22. januar 2008 i Copenhagen Jazzhouse**, som dengang havde til huse i Kvindernes Bygning.

To modtagere blev hædret:

- **Kvindemuseet i Århus** modtog **30.000 kr.** i projektstøtte. Begrundelsen var museets nyskabende arbejde med digitale formidlingsformer og engagement i emner som menneskehandel og mentorprojekter for flygtningekvinder.
- **Lisbeth Knudsen**, chefredaktør, modtog det første hæderslegat på **20.000 kr.** for sit langvarige engagement i kvindepolitiske spørgsmål og sin rolle som forbillede for kvindelige ledere.

Arrangementet blev vel modtaget af de 25–30 fremmødte medlemmer. Der var stor tilfredshed med valget af modtagere, og det lykkedes at vise fondens bredde. Dog blev presseomtalen begrænset til gengivelse af pressemeddelelsen.

Årlige uddelinger i kroner:

Fonden har i perioden 2008-2024 samlet uddelt 5.696.057 kr.

Disse uddelinger har bidraget til at synliggøre fondens formål og har samtidig været med til at støtte både etablerede og nye aktører inden for kvindepolitik og ligestilling.

9. Hæderslegater og løbende uddelinger

Fondsbestyrelsen har siden 2008 uddelt hæderslegater til markante kvinder og organisationer, der har ydet væsentlige bidrag til kvindepolitik og ligestilling.

Hædersmodtagere:

- **2008:**
 - **Bente Rosenbeck**, lektor og pioner inden for kvinde- og kønsforskning, hædres for 30 års indsats som rollemodel i ind- og udland med et legat på 20.000 kr..
- **2009:**
 - **Susanne Larsen**, tidligere administrerende direktør i SAS, hædres med 25.000 kr. for sit forbillede som social mønsterbryder og sin støtte til socialt udsatte kvinder.
- **2013:**
 - **Professor dr.jur. Ruth Nielsen** modtager hæderspris for sin mangeårige indsats for at styrke kvinders rettigheder gennem lovgivning.
- **2019:**
 - **Advokat Miriam Michaelsen** modtager hæderslegat på 25.000 kr. for sit banebrydende arbejde mod digitale krænkelser.
- **2021:**
 - **Dansk Kvindesamfund** hædres med 50.000 kr. i anledning af sit 150-års jubilæum.
- **2025:**
 - **Sort Samvittighed**, teaterensemble, modtager 50.000 kr. for at sætte kvinders følelser og erfaringer i centrum gennem nyskabende scenekunst.
 - **Karin Cohr Lützen**, forsker, modtager 50.000 kr. for sit pionerarbejde inden for kvindehistorie, seksualitet og formidling.

10. Hjemmeside og digital udvikling

Første hjemmeside

Fra begyndelsen ønskede fondsbestyrelsen at udvikle en professionel hjemmeside, der kunne informere om fondens formål, uddelingspolitik og gøre det lettere at søge støtte. Tilbuddene lød på 25.000–30.000 kr. for selve hjemmesiden og yderligere op til 70.000 kr. for et ansøgningsmodul.

Derfor søgte fonden støtte fra Kvindernes Bygning, som bevilgede **30.000 kr.** under forudsætning af, at man udviklede en fælles designlinje og gensidige links mellem bygningens og fondens hjemmesider.

Samarbejdet blev etableret med webfirmaet **Seismonaut**, og domænet blev: kvindefond.dk

- I starten kunne man **ikke** søge direkte via hjemmesiden af økonomiske årsager.
- I **2018** blev et nyt **webbaseret fondsadministrationssystem (GrantOne)** taget i brug. Hjemmesiden blev administreret af GrantOne og havde et modul med en kontaktformular, som videresendte henvendelser til et bestyrelsesmedlems private e-mail.
- I **2022** købte fonden domænenacnet kvindefonden.dk og fik en officiel e-mailadresse: kontakt@kvindefonden.dk. Henvendelser bekræftes med et autosvar og besvares efterfølgende.

Mails videresendes nu automatisk til bestyrelsen, og henvendelser besvares med et autosvar.

11. Fondens økonomi og investering

Ved oprettelsen i 2006 blev fonden stiftet med **6.000.000 kr.** i kapital fra Kvindernes Bygning. Herefter har fonden modtaget yderligere **5.550.000 kr.** i gaver fra bygningen i perioden 2007–2022.

Oversigt over gaver fra Kvindernes Bygning:

År	Beløb
2007	500.000
2008	500.000
2009	500.000
2010	250.000
2011	250.000
2012	250.000
2013	1.000.000
2014	200.000
2015	100.000
2016	500.000
2017	500.000
2018	500.000
2019	0
2020	0
2021	0
2022	500.000
2023	0
2024	0
I alt 2008-2024	<u>5.550.000</u>
2007 startkapital	<u>6.000.000</u>

Samlet tilskud fra Kvindernes Bygning 2007-2024: 11.550.000 kr.

Investeringsstrategi

I starten varetog fondsbestyrelsen selv investeringerne, men i **2013** indgik man aftale med **Danske Forvaltning** om en ny løsning – *Flexinvest Forvaltning Fonde*. Aftalen gav adgang til:

- Aktiv porteføljepleje
- Juridisk og regnskabsmæssig bistand
- Risikospredning og løbende geninvestering

I **2024** havde bestyrelsen særligt fokus på at optimere afkast og reducere omkostninger yderligere.

12. GrantOne og datasikkerhed

I **2017** gjorde Karen Arpe opmærksom på, at der i 2018 ville træde en ny persondatalov i kraft, som ville stille skærpede krav til bestyrelses ansvar for datasikkerhed.

Derfor undersøgte fondsbestyrelsen mulighederne for at bruge et digitalt værktøj til fondsadministration. Det resulterede i et samarbejde med **GrantOne** i starten af **2018**.

Fordele ved GrantOne:

- Ansøgere sender nu deres materiale digitalt via fondens hjemmeside kvindefond.dk, der er tilknyttet/administreret af GrantOne.
- Al sagsbehandling foregår i systemet – intet skal længere sendes til private mailadresser.
- Bedre overblik og højere datasikkerhed.
- **Danske Forvaltning** kan nu også udbetale bevillinger direkte via systemet.

13. Dokumentationskrav indføres

I **2022** ønskede repræsentantskabet, at fonden indførte en form for dokumentation fra legatmodtagere. Fondsbestyrelsen udviklede derfor i samarbejde med GrantOne et modul, hvor modtagere kan indsende en kort rapport, når projektet er afsluttet.

Rapporten:

- Udfyldes digitalt i et simpelt skema.
- Kan uploades direkte i GrantOne eller sendes via mail.
- Er standardiseret og let at sammenligne.
- Der kræves **ikke regnskab** – især for at tilgodese mindre projekter.

Det nye dokumentationskrav blev gjort gældende fra og med uddelinger i **september 2022**.

14. Modernisering og god fondsledelse

Hjemmeside og kommunikation

I **2022** blev fondens hjemmeside opdateret med nyt logo og nye funktioner:

- Officiel e-mailadresse: kontakt@kvindefonden.dk
- Offentlig oversigt over uddelinger med oplysning om beløbsmodtager og projektformål fra 2022 og frem.

Fondsledelse

I **2023** gennemgik bestyrelsen anbefalingerne fra Komitéen for god fondsledelse. Selv om fonden som ikke-erhvervsdrivende fond ikke er forpligtet til at følge dem, valgte bestyrelsen at anvende princippet *“Følg eller forklar”*.

Konklusion: Fonden følger i vid udstrækning anbefalingerne, hvor det er relevant.

15. Ændring af fundatsen i 2024

For at sikre uafhængighed og faglighed ønskede bestyrelsen ændringer i § 4, stk. 1:

- Antallet af uafhængige medlemmer øges fra 1 til 2.
- Kun 1 medlem udpeges af repræsentantskabet (tidligere 2).
- Der indføres grænser for genvalg – men ingen aldersgrænse.

Ændringen blev godkendt af **Civilstyrelsen i 2024**.

16. Organisatoriske ændringer

Flere medlemmer har igennem årene spillet centrale roller:

- **Anne-Marie Skov** udtrådte i 2009 og blev erstattet af **Margrethe Lyngs Mortensen**.
- **Lone Sewerin** blev i 2013 erstattet af **Randi Løsekræft**.
- **Margrethe Lyngs Mortensen** udtrådte i 2013 og blev afløst af **Susanne Larsen**.
- **Helle Jarlmoose** var formand 2006–2013 og igen 2022–2023.
- **Karen Arpe** var formand 2013–2021 og udtrådte i 2024.
- **Eva Catter** blev næstformand i 2022.
- **Susanne Larsen** blev forperson i **2024**.
- **Grethe Fenger Møller**, medlem siden fondens oprettelse i 2006, valgte ikke at genopstille i 2025.
- **Bente Anderskov og Malou Ehmer** indtræder i fondsbestyrelsen i 2025

Afslutning

Gennem næsten to årtier har Kvindernes Bygnings Fond udviklet sig til en velfungerende og transparent institution med stort fokus på kvinders rettigheder og ligestilling. Fondens historik, drift og værdier danner et solidt grundlag for fremtidigt virke og videre engagement i samfundet.